

1 2009

18251

КЕНЕНБАЙ САПАРБАЙҰЛЫ

**ГЕОЛОГИЯ
және
ГИДРОГЕОЛОГИЯ
НЕГІЗДЕРІ**

КЕНЕНБАЙ САПАРБАЙҰЛЫ

№ 2009/18251

ГЕОЛОГИЯ
және
ГИДРОГЕОЛОГИЯ
НЕГІЗДЕРІ

Қазақстан Республикасы Білім министрлігі жоғары оқу
орындары студенттеріне арналған оқулық ретінде ұсынған

(Өңделіп, толықтырылған екінші басылымы)

АЛМАТЫ «БІЛІМ» 1996

МАЗМУНЫ

Алғы сөз	3
Кіріспе	4
I тарау. Жердің пайда болуы және құрылысы	10
§ 1. Жердің пайда болуы	—
§ 2. Жер кабаттарының құрылысы	13
II тарау. Минералдар	17
§ 3. Минералдар туралы жалпы түсініктер	—
§ 4. Минералдардың физикалық және басқа қасиеттері	19
§ 5. Минералдардың жіктелуі және жаралу тегі	23
III тарау. Тау жыныстары	32
§ 6. Тау жыныстары туралы жалпы мәліметтер	—
§ 7. Магмалық тау жыныстары	34
§ 8. Шөгінді тау жыныстары	47
§ 9. Метаморфтық тау жыныстары	57
IV тарау. Геологиялық хронология (жылнама) және геологиялық карталар	62
§ 10. Тау жыныстарының абсолюттік және салыстырмалы жасы	63
§ 11. Геохронологиялық және стратиграфиялық шкалалар	65
§ 12. Жердің геологиялық тарихының қысқаша сипаттамасы	66
§ 13. Геологиялық карталар мен кималар	71
V тарау. Геологиялық процестер мен құбылыстар	73
§ 14. Жалпы түсініктер	—
§ 15. Жер қыртысының тектоникалық қозғалыстары	76
§ 16. Сейсмикалық құбылыстар	90
VI тарау. Тау жыныстарының үгілуі	98
VII тарау. Жердің геологиялық әрекеті	103
VIII тарау. Жер бетіндегі ағын сулардың геологиялық әрекеті	107
§ 17. Ағынды сулар жөнінде жалпы мәлімет. Алаңдық шаю және жыралардың пайда болуы	—
§ 18. Сел тасқындары	111
§ 19. Өзендердің геологиялық әрекеті	114
IX тарау. Теңіздің геологиялық әрекеті	120
X тарау. Мұздықтардың геологиялық әрекеті	124
XI тарау. Табиғаттағы су	129

§ 20. Гидросфера. Табиғаттағы су айналымы	—
§ 21. Тау жыныстарындағы су түрлері	130
§ 22. Тау жыныстарының су ұстағыштық қасиеттері	133
XII тарау. Жер асты суларының пайда болуы және жіктелуі	136
§ 23. Жер асты суларының пайда болуы	—
§ 24. Жер асты суларын жіктеу	138
XIII тарау. Қалқыма су және грунт сулары	140
§ 25. Қалқыма су	—
§ 26. Грунт сулары	142
§ 27. Грунт суларының аймақтылығы	147
§ 28. Грунт суларының негізгі типтері	149
XIV тарау. Пластаралық, жарықшақтық және карстық сулар	151
§ 29. Пластаралық сулар	—
§ 30. Жарықшақтық сулар	158
§ 31. Карстық сулар	160
XV тарау. Жер асты суларының жер бетіндегі табиғи шығымдары	162
XVI тарау. Жер асты суларының физикалық қасиеттері және химиялық құрамы	165
§ 32. Жер асты суларының физикалық қасиеттері	—
§ 33. Жер асты суларының химиялық құрамы және оны өрнектеу әдістері	167
§ 34. Жер асты суларының химиялық құрамын анықтайтын процестер	172
§ 35. Судың бетон мен темірге қатысты жебірлілігі	175
XVII тарау. Жер асты сулары динамикасының негіздері	176
§ 36. Жер асты суларының қозғалысы	—
§ 37. Сүзілу коэффициентін анықтау әдістері	183
§ 38. Тасқын шығыны және жер асты суларының су қабылдағыш ғимараттарға күйылуы	187
XVIII тарау. Жер асты суларының режимі мен теңбе-теңдігі	197
§ 39. Жер асты суларының режимі	—
§ 40. Жер асты суларының табиғи режимдері	208
§ 41. Жер асты сулары режимінің бұзылуы	211
§ 42. Жер асты сулары режимі типтерін жіктеу	211
§ 43. Жер асты суларының теңбе-теңдігі	224
XIX тарау. Жер асты суларының қоры және жер асты суларын қорғау	226
§ 44. Жер асты суларының қорлары	—
§ 45. Жер асты суларын қорғау	232
XX тарау. Тау жыныстарының инженерлік-геологиялық қасиеттері	236
§ 46. Тау жыныстарының инженерлік-геологиялық қасиеттерін зерттеу әдістері	—
§ 47. Тау жыныстарының басты инженерлік-геологиялық қасиеттері	238
§ 48. Тау жыныстарын инженерлік-геологиялық жіктеу	242

XXI тарау. Физикалық геология құбылыстары	246
§ 49. Тау жыныстарының беткейлер мен баурайлардағы гра- витациялық жылжуы	—
§ 50. Лесті жыныстардағы отыру құбылыстары	251
§ 51. Суффозия мен карст	254
§ 52. Мибатпақтар	258
XXII тарау. Көпжылдық тоң	260
§ 53. Көпжыл тоңазыған грунттардың температуралық ре- жимі	—
§ 54. Қатқан кездегі грунттың кейбір ерекшеліктері	262
§ 55. Көпжылдық тоң аймағындағы жер асты суларының негізгі типтері	264
§ 56. Көпжылдық тоң аудандарындағы құрылыстың жағ- дайлары	270
XXIII тарау. Гидрогеологиялық және инженерлік-геология- лық зерттеулер	271
§ 57. Зерттеулер мақсаты	—
§ 58. Зерттеулердің міндеттері	272
§ 59. Зерттеулер көлемі	274
§ 60. Зерттеулер құрамы	277
§ 61. Нақты объектілер үшін жүргізілетін зерттеулер	286
Пайдаланылған әдебиеттер	291